

Saņemot Latviešu mūzikas balvu, 2008

SARUNA AR VENTI ZILBERTU

Gunda Miķelsone

Trīspadsmiit stāsti

Kad satikāties ar pianistu, koncertmeistaru, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas profesoru Venti Zilbertu (1947), sarunājām, ka spēlēsim spēli “Četri stāsti”. Tas ir tieši tik vienkārši kā izklausās. Tik vienkārši, ka beigās vairs nesanāca četri. Sanāca vairāk.

VAI JUMS PATĪK SPĒLĒT SPĒLES?

Krustvārdu mīklas un galda spēles man ļoti patīk, lai gan varbūt nav sanācis bieži tās spēlēt. Es neesmu ļoti azartisks spēlētājs. Katrai spēlei vajag paredzēt diezgan ilgu laiku, piemēram, kārtis var spēlēt visu vakaru. Bet es pēc divām partijām jau sāku kļūt nemierīgs. Nu labi, var vēl trešo. Ne vairāk. Ne tāpēc, ka apniktu, bet vienmēr pār plecu lūr tas pienākuma moments. Darbi nākamajā dienā vai kas cits. Nav brīv.

STĀSTS NR. 1. GANDARĪJUMS

Dzīvē šad tad bijuši pacēlumi, kad nākas atskatīties uz to, kas gadu gaitā padarīts.

1998. gadā biju diezgan pārsteigts, ka esmu apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni. Acīmredzot kāds bija iesniedzis un pamatojis. No latviešu pianistiem mēs tādi ordeņoti esam trīs: Sergejs Osokins, Rafi Haradžanjans un es.

Otra lieta, ar ko es ļoti lepojos, ir mūsu goda profesora Arnolda Klotiņa iedibinātā Latviešu mūzikas balva. Tas bija, liekas, 2007. gadā, tajā reizē tika apbalvots arī Artis Kumsārs. To es uzskatu par vienu no savām nozīmīgākajām balvām – par Latvijas mūzikas popularizēšanu ierakstos, koncertdarbībā un arī pedagogijā.

Un tad vēl Lielā mūzikas balva par mūža ieguldījumu, kad varēju atskatīties uz piecdesmit radoša darba gadiem. Ir ļoti interesanti – ar ko esmu sadarbojies. Jau 10. klasē, nē, konservatorijas pirmajā kursā, paspēju spēlēt arī Jānim Zāberam. Vēsturisks fakts. Esmu ierakstījis pāris skaņdarbu ar Žermēnu Heini-Vāgneri, tikko kā sāku strādāt Radio par koncertmeistaru. Tur nostrādāju 27 gadus, un manu mūzikas partneru skaits jau varēja sasniegt kādus trīs simtus, ja nemaldos.

Ar vecākiem un dviņubrāli Andri, 1950

Ar skolotāju Valdu Kalniņu, 1955

Vislielākais gandarījums ir par to, ko daru, un par to, kas izdarīts. Sevišķi par to visu, kas paveikts kopā ar domubiedriem mūzikā. Viss kārtībā.

STĀSTS NR. 2. PRĀTA SPĒLES

Nupat atcerējos vienu epizodi, kas saistās ar studiju gadiem. Mācījos tepat, konservatorijā, kameransambļa klasē pie profesora Jāņa Ķepīša, un viņš nebija sevišķi runīgs par savu darbību, bet, kad sāka viņam kaut ko jautāt, tad varēja arī šo to uzzināt. Kad sāku šeit strādāt 1974. gadā, dažus gadus biju saistīts ar viņa vadīto kameransambļa katedru. Man ļoti patika viens viņa stāsts, ko tagad stāstu arī saviem studentiem. Jūs zināt, ka psiholoģijai ir ļoti liela nozīme. Visās jomās. Arī ejot uz skatuves – kā cilvēks sevi psiholoģiski sagatavo, lai viss viņam gludi ietu. Toreiz jautāju profesoram Ķepītim, kā viņš gatavojas solokoncertiem, un viņš man atbild: “Ā, es vienmēr mājās pirms koncerta izspēēju visu koncertprogrammu no viena gala līdz otram. Tad pamēģinu uzvilkt koncertfraku un izspēlēt vēlreiz. Un iedomājies – sāk jukt! Novelku fraku – atkal nekas nejūk, viss kārtībā, uzvelku fraku – nu, atkal jūk!”

Tā es arī nesen teicu vienai no savām studentēm – vienmēr jābūt psiholoģiski gatavam, lai nekādi apstākļi neiespaido. Varbūt mēs klausījājos pēkšņi ieraugām kādu, kas parasti ir stingrs vērtējums. Bet, ja darbs ir sagatavots, ja esi par sevi pārliecināts, tam nevajadzētu neko iespaidot.

Man pašam reiz jaunībā bija gadījums, kad uzreiz pēc mācību beigām spēlēju solokoncertu Filharmonijas vecajā kamerzālē. Skatos –

pirmajā rindā sēž Ilze Graubiņa, pret kuru jūtu lielu pietāti. Domāju, ak šausmas, nosēdusies pirmajā rindā! Bet izrādījās, ka tā nebija viņa, tikai sieviete ar tādu pašu zaļu kleitu, kādu biju reiz viņai redzējis konservatorijas gaitenēs.

Prāts apmāna sevi.

Man tagad nāk tādi vieglprātīgāki stāsti. Redzi, šodien mazā nozīmīte pielikta. Kad dabūju to ordeni, mēs ar radiem un draugiem satikāmies pie manis mājās. Tur bija arī tādi cilvēki, kas ar mākslas pasauli nav saistīti, un viņi man jautāja, vai tad apbalvojumam nenāk klāt arī naudas balva. Es teicu, ka nezinu, nav nekur rakstīts. Bet man neviens nedevis. Jēga jau nav tajā naudā.

Nu ja. Goda lieta.

To dzirdēja kāds no radu bērniem un teica: "Jā, bet varbūt vajag paskatīties, vai balvai zem odes kāds nav ielicis iekšā?"

Katram gadījumam.

Vēl viens stāsts par to pašu. 2003. gadā Mūzikas akadēmija rīkoja koncertu operā par godu Jāzepa Vītola 140. jubilejai. Tur piedalījās ar diviem operas solistiem, Kristīni Gailīti un Krišjāni Norveli, pavadīju arī Sergeju Rolduginu, bijušo rīdzinieku, kas tolaik bija Pēterburgas konservatorijas rektors. Viņš spēlēja Vītola "Skici". Pēc koncerta Beletāžas zālē bija saviesīga uzkavēšanās, es stāvēju un sarunājos ar profesoru Oļģertu Grāvīti. Pienāk kāda akadēmijas darbiniece un jautā: "Kas tās par nozīmītēm, ko jūs abi esat piesprauduši?" Es neko citu neattapu teikt, kā to, ka esam no vienas biedrības. Profesors Grāvītis atbildēja: "Jā, tā ir ļoti laba biedrība, bet visus tur neuzņem." Pēc tam gan mēs visu izskaidrojam.

STĀSTS JAU NR. 6. ARĪ BĒDĪGOS JĀSTĀSTA

Skumjos notikumus atcerēties nav tik patīkami. Mana dzīve ir bijusi ļoti laimīga un bagāta, bet skumjais ir tas, ka mani vecāki to nepiedzīvoja. Viņi aizgāja viņšaulē, kad vēl mācījās. Toties, ritot laikam, priecājos, ka visi mani četri dēli atraduši sev vietu dzīvē.

Četri dēli – tas ir daudz. Plašas iespējas katram aiziet uz savu pusi. Bet tomēr visi kaut kādā veidā saistīti ar mūziku.

Galvenā ir sākuma ievirze. Es mājās spēlēju klavieres. Vecākais dēls Mārtiņš ir operas galvenais koncertmeistars, spēlē arī daudz kur citur – viņam ļoti aktīvas radošās izpausmes.

Vai jums sanāca aiziet uz Stravinska "Izvirtības hroniku", kur jūsu dēls Mārtiņš a la Stravinskis sēž ložā un spēlē klavesīnu?

Es pat sākumā nepazinu viņu tur augšā. Man patika tas dubultnieks. Jā, ļoti laba izrāde.

Emils Valmieras teātri ir galvenais mūzikas jomā, nodarbojas ar komponēšanu un aranžēšanu. Man prieks, ka tas patīk.

Runājot par jaunākajiem dēliem, arī viņiem ir muzikāla izglītība, tāda kā puse no visas pilnās programmas. (smejas) Edgars, trešais pēc vecuma, jau ilgu gadu vada folkloras kopu "Vilkači", daudz aranžē un rudenī taisās braukt pie tautiešiem uz Amerikas Savienotajām Valstīm, ja tas finansiāli un visos citos veidos atrisināsies labvēlīgi. Viņš ir viens no maniem labajiem kritiķiem. Dažreiz viņš mājās mēdz teikt: "Tu spēlē drusku par ātru, tur bija dažas neskaidras vietas!" Citreiz es viņam speciāli nospēlēju priekšā. Ne tikai patīk, nepatīk limeni, bet jau dziļāk.

Jaunākais, Augusts Zilberts, Nacionālās bibliotēkas sabiedrisko attiecību vadītājs, mācījies klarneti, spēlē bungas un arī dzied. Ārpus tiešajiem darba pienākumiem patlaban vairāk ietiecies popmūzikas jomā.

Esmu desmit reizes bijis pie tautiešiem Amerikā. Dažādos laikos, apmēram no 1986. gada. Turienes cilvēki, izlasot manu radošo biogrāfiju, kas programmiņā aprakstīta, mēdz būt pārsteigti: "Kā, tik daudz radio ierakstu, tev taču vajag būt bagātniekam pēc Rietumu standartiem!" Atbildu: "Mana vienīgā bagātība mājās ir Radionama klavieres un mani četri dēli". Tā ir tā istā vērtība.

Esat izslavēts latviešu komponistu darbu virzītājs pasaulē, tomēr šķiet, ka jūsu interešu loks lielākoties saistīts ar 20. gadsimta pirmajā pusē paveikto. Vai mēdzat atskaņot arī jaunus komponistus?

Jā, cenšos atskaņot gan pats, gan arī labprāt dodu spēlēt studentiem. Pēdējos gados situācija ir uzlabojusies. Pirms desmit gadiem nemaz nenācās viegli spēlēt jauno mūziku, jo nebija izdota nošu materiāla. Ne katrs grib rakties cauri steidzīgam ar roku rakstītam ķeburam. Tagad komponisti cenšas pārrakstīt vai pierakstīt uzreiz digitāli.

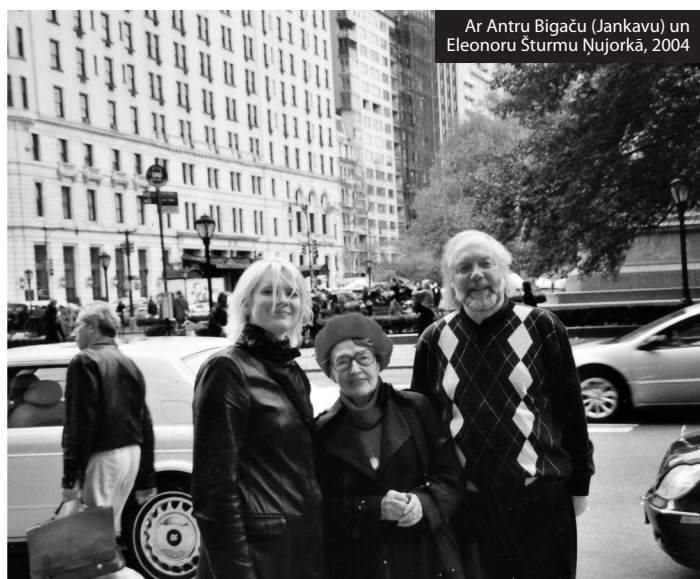
Pirms dažiem gadiem Selga Mence uzrakstīja skaņdarbu, tad viņa vērsās pie manis, lai es nedaudz pakoriģēju vai dodu kādus padomus, kā labāk pierakstīt viņas ideju. Tāpat arī viens otrs Annas Veismanes darbs, ko esmu lūdzis atsūtīt. Ir studenti, kas ļoti interesējas; ir tādi, kas mazāk.

Līdz 2003. gadam strādāju Radio, un arī tur bija

prasība pēc latviešu kameramūzikas. Tad arī centos ieskaņot tā, lai būtu tālaka svaigākie darbi: Jānis Porietis, Astrīda Semaško. Jā, es sekoju līdzi, interesējos. Pārsvārā tomēr pedagoģiskā darbā, jo man padomā ir tik daudz nenspēlētu ieceru ar brīnišķīgiem pasaules klasikas darbiem, kuriem vēlos sniegt savu redzējumu. Bēthovens, Hendelis, Mocarts, arī romantiskā mūzika, kas man ir sevišķi tuva. Mani vienmēr ir interesējuši ļoti populāri darbi, kurus pianisti vairās spēlēt. Bija viena programma, ko šad tad spēlēju mūzikas skolās, – katra komponista populārākie darbi. Piemēram, Bēthovena "Elizei". To reti atskaņo, jo "Elizi" jau visi spēlē, pat bērni. Bet nav tik viegli. Bēthovena "Mēnessnīcas sonātes" pirmā daļa, Lista noktirne "Mīlas sapņi" Labemolmažorā, Šopēna Valsis dodīezminorā, turpat arī Emīla Dārziņa "Melanholiskais valsis" Jāzepa Vītola klavierpārlikumā, Ivanova Valsis miminorā vai Jāzepa Vītola tautasdziesmu apdares, sākot ar "Pūt, vējiņi" un "Aijā, žūžū". Esmu klausījies daudz ierakstu, un, piemēram, Šopēna Valsi man gribas

Sērkočiņu fabrikas "Komēta" svētku koncertmeistars, 70. g. vidus

Ar Antru Bigaču (Jankavu) un Eleonoru Šturmu Ņujorkā, 2004

spēlēt ātrāk nekā to parasti atskaņo. Vai atkal kaut ko nospēlēt liriskāk nekā pierasts. Interpretācijas ziņā mūzikā tās dimensijas ir diezgan plašas. Jo vairāk standarta, jo mazāk interesanti.

Vai nav iespējams nošaut galīgi greizi?

Ar interpretāciju? Noteicošais ir autora teksts, tur mēs daudz ko redzam. Mani vienmēr ļoti interesē skaņdarba biogrāfija, kādos apstākļos tas radīts. Kāpēc tāds nosaukums, ko autors par to ir teicis.

Arī pieredze devusi stilistisko izjūtu, tā ka nošaut greizi īsti nevar. Es arī neesmu galēji kāpinātu interpretāciju piekritējs. Cenšos būt līdzsvarots.

Ar gadiem nāk klāt vēl viena lieta, kas varbūt jaunībā izpaužas mazāk. Ja stils to atļauj, mēdzu interpretāciju veidot uzreiz uz skatuves. Protams, daudz ko jau nevar. Klasīkiem vajadzīgs stabils pamats. Tur es nevaru īpaši izcelties ne ar *rubato*, ne dinamisko skalu, kas uzrakstīta Bēthovenam vai Haidnam, cik nu tās remarkas ir atstātas vai nojaušamas.

Domāju, ka manas interpretācijas vienmēr ir izdevušās, katrā ziņā nekad nav bijis kāda, kas teiktu ko sliktu. Ir teikuši – o, es to spēlētu lēnāk, citi atkal – jā, tu Šūmani nospēlēji tik klusu, ka es gandrīz nedzirdēju. Bet tā bija mana iecere. Kādreiz jaunībā skolotāja ieteica, ka šeit vajag pārsteigt klausītāju. Viņš gaida, ka būs reāli, bet ir pilnīgi nereāli. Tad varbūt parādās tā niansīte, kas ir nedaudz pārkāpta un ka tevi nedaudz nesaprot.

Vai no studentiem nav gadījies tāds, kur redzat un jūtat, ka arī viņam acis tas mirdzums par latviešu mūziku? Tā, ka varētu iet un turpināt to pašu ceļu?

Interese rodas pamazām. Mūzikas akadēmijā studentiem ir noteikts plāns, pēc kura mēs vadāmies. Pirmajā, otrajā kursā jāizspēlē noteikts repertuārs, trešajā un ceturtajā kursā rokas kļūst brīvākas, un tad var nodoties latviešiem.

Tagad pie manis maģistrantūras pirmajā kursā, tāpat jau piekto gadu, mācās Laura Tamane, kura īpaši ieinteresējusies par Jāņa Ivanova daiļradi. Maģistrantūras pirmajā eksāmenā viņa spēlēja Ivanova Klavierersonāti, kuru pilnībā ir nospēlējis un tikai pirms desmit gadiem ierakstījis vēl tikai Māris Švinka. Laura spēlēja pusstundu ilgu grūtu programmu ar ļoti piesātinātu faktūru.

Tagad arī akadēmijā veic šo svētīgo darbu – koncertu ieskaņošanu. Rudenī paredzēts viens koncerts Vērmanes dārzā, kur Laura būs viena no trim Baltijas valstu mūzikas akadēmiju mūziķiem. Katram mūziķim paredzētas 20 minūtes,

Ar Artūru Jansonu un Tālvāldi Ķeniņu Toronto, 1996

Ar Arti Kumsāru un Juri Švolkovski Madonā, 2000

Pie klavierēm mājās, 90. g. sākums

un mēs ar Lauru izvēlējamies divus Riharda Dubras skaņdarbus. Iespējams, būs arī kāda Ivanova miniatūra.

Mani reiz vienā intervijā nosauca par “latviešu mūzikas bruņinieku”, un es to pilnībā pieņemu. (*smejas*) Mans veikums ietverts 15 kompaktdiskos, sākot ar 1995. gadu. Dažkārt tas bijis gluži nepazīnāti, bet vairāk ir tieši latviešu mūzikas: Jāņa Kalniņa dziesmas, Emīla Dārziņa dziesmas ar Jāni Sproģi, pieci dziesmu cikli ar Antru Jankavu, Baumaņu Kārļa dziesmas ar Ievu Paršu un Ingu Pētersonu. Ar Vācijā dzīvojošo altisti Andru Dārziņu ieskaņojām disku *Latvian Impressions II*, tur ir latviešu mūzikas darbi altam un klavierēm. Tas iznāca pirms aptuveni trim gadiem. Viens no pēdējiem interesantajiem veikumiem. Jā, latviešu mūzika ir cienā. It sevišķi pie manis. (*smejas*)

Es kā topošā muzikoloģe vēl gribēju pajautāt par jūsu saraksti ar Ēriku Biezaiti.

Jā, ar Biezaiti es sarakstījos gan, un tas bija ļoti svētīgi. Jau kopš 80. gadu sākuma mani interesēja trimdas mūzika, cik nu tā bija pieejama. Un turpat viens interesants moments. Biju ieskaņojis Volfganga Dārziņa Otro klavieresonāti, komisija to pieņēma, bet

neatskaņoja gandrīz gadu. Izrādās, komisijas priekšsēdētāja vietnieks aizliedza. Viņš bija partijas darbonis, un ausis viņam bija nākuši Volfganga Dārziņa vārdi, apmēram šādi: “Ja Latvija ies tādā virzienā kā līdz šim, tad Gaismas pils augšā necelsies.” Gan jau tas tika izlasīts kādā 50. gadu intervijā, bet tāpat aizliedza. Tad nāca jaunas vēsmas, atbrauca Arturs Ozoliņš, nospēlēja sonāti šeit, akadēmijā, pusslēgtā koncertā. Un tad jau aizgāja.

Par Biezaiti. Aizrakstīju viņam, teicu, ka interesējos, bet man nav valūtas. Tur darbojās princips, ka var izteikt kādu vēlmi no kataloga, un viņš iekasēja naudu, lai tur būtu gan autora honorārs, gan arī kopēšanas un pasta izdevumi. Man viņš atbildēja, ka naudu nevajag – lai tikai es arī sūtu viņam visu, kas man ir. Tad nu es kopēju to, kas bija šeit un kas viņu interesēja. Tolaiķ jau nebija tik plašas kopēšanas iespējas. Atceros, kā gāju uz Bulduru Dārzkopības tehnikumu, tur man bija draugi un arīdzan kopētājs. Kopēju un sūtīju uz Austrāliju. Mans sūtījums gan bija diezgan pieticīgs, viņš man preti atsūtīja četras lielas kastes ar latviešu mūziku. Un ne tikai to, ko prasīju. Varbūt Biezaitis uzskatīja, ka šeit daudz kā nav, varbūt viņam bija savs cilvēks mūsu bibliotēkās. Un man vēl tagad mājās ir tādas notis, kas nav nekur citur kā tikai Rakstniecības un mūzikas muzejā noglabātajā Biezaiša fondā, kas šurp atceļoja 1995. gadā, kad Biezaitis aizgāja viņšaulē.

Sarakste pārtrūka negaidot. Viņš aizgāja, bet es to nezināju. Biju izlasījis skaņdarbu sarakstos, ka Jānis Kalniņš komponējis četras nerātnās dainas. Oriģinālkompozīcijas tautiskā garā, vēltas baritonam Teodoram Briltam. Uzrakstīju Biezaitim, apjautājos. Un domāju – kāpēc viņš man neatbild, negrib sūtīt vai kā?! Tad viņa kundze atrakstīja skumjo ziņu, un vēstulei bija klāt pieliktas notis ar piebildi – “Esiet diskrets pielietojumā”. Es jau nemaz nezināju, kas tur ir iekšā. (*smejas*)

Reiz viena kordiriģente lūdza, vai nevaru viņas vīru ansamblim sameklēt kādas humoristiskas latviešu dziesmas. Domāju, varbūt kādu no šim

var izmantot. Bet, ja ansamblim vajadzētu publiski izpildīt, tad nāktos dziedāt uz "la la la" gandrīz visu dziesmu! Šaurā lokā šis cikls gan ir reiz atskaņots. Mūzikā es nezinu analogu – tas varētu noderēt pētniekiem.

Šis stāsts ir par jautru momentu skumjākā brīdī. Biežais nekad netika šeit atbraucis. Un viņa krātuves materiāli tika arī izmantoti trimdas komponistu solodziesmu ieskaņojumā 2003. gadā kopā ar Ingu Pētersonu. Tikai trimdas komponisti un tikai Biezaiša materiāli.

STĀSTS NR. 11. GRIBĒJĀS KĀ LABĀK, BET NESANĀCA?

Varētu teikt, ka nav tā bijis. Vienmēr esmu centies būt gatavs. Uzskatu tā – ja cilvēks tērē savu laiku, nākot klausīties koncertu, citādi nevar.

Kādreiz gan dzīve piespiež. Ir noklaidušas notis, un nevar atrast. Vai kāds skaņdarbs pēkšņi jāiekļauj programmā, bet koncerts jau rīt. Tad jārada iespāids, ka tas ir jau sen gatavots. Tā dažreiz sanāk.

80. gados ar vienu dziedātāju aizbraucu uz konkursu Taškentā. Dziedātāja pirms konkursa bija slima, un skolotāja viņai neļāva dziedāt. Es visu laiku tirdiju – nu, kad mēs mēģināsim? – Nē, nevar, nevar. – Bet mums rīt jākāpj lidmašīnā. – Nu, nekā darīt.

Lidojot lidmašīnā, skolotāja dziedāja man ausī, jo es nebiju nemaz dzirdējis, kā tas kopā skan. Tas arī bija vienīgais mēģinājums. Domāju, aizbrauksim un izvilksim kārtas numuru, gan jau nebūs pirmais... Izvilcām pirmo. Alfrēda Kalniņa dziesma "Tev" ar Linarda Laicena dzeju ir pietiekami ciets rieksts. Ir diezgan grūti nospēlēt, nezinu, kā dziedātājiem, bet vēl jātaisa dramaturģija un diezgan ātrā tempā. Kad studenti spēlēja, tad vienmēr kaut kas neiznāc. Es gan biju samācījis pavadījumu. Un mūsu pirmais īstais muzicēšanas brīdis bija uz skatuves. Pēc priekšnesuma pienāca klāt kāda Lietuvas profesore un teica: "Ziniet, tā bija interesanta dziesma, man ļoti patika. Tik saliedēti. Jūs laikam vairākus mēnešus gatavojāties." – "Jā, jā, bez šaubām." Varbūt tas bija izbilis, varbūt maksimāla koncentrēšanās uz to, lai viss izdotos. Reizē arī jābūt zināmai brīvībai un izdomai, lai intepretācija virzās uz priekšu.

Ir vēl viens stāsts par šo pašu tēmu. 90. gadu vidū ar Ingu Pētersonu braucām uz Ņujorku. Metropoles opera rikoja noklausīšanos, viņiem vajadzēja dziedātāju, kas kvalitatīvi dzied krievu valodā. Aizbraucām. Un, kā daždien dziedātājam, Ingum ir mapīte, un notis sakopētas kabatiņās. Steidzamies, pēc desmit minūtēm jāiet. Tric rokas. Viņam tās dziesmas jau bija repertuārā, bet es nezināju. Sešas ārijas apguvu divās dienās. Bet samēģinājām – viss kārtībā. Gribēju salikt savas notis, Ingus saka: "Man ātrāk ies, es savas notis zinu!" Viss notiek ļoti ātri, jo jau jāiet uz skatuves. Uznākam, skan pirmā ārija. Neatceros, vai tas bija Čaikovskis, vai kāds cits. Nāk kulminācija, es šķiru lappasus un tur – baltas lappuses! Ingus jau

atvēzējies un ņems augšējo sibemolu, bet man nav, kur viņu balsīt, un es nezinu tik labi tās ārijas, lai varētu kaut ko piespēlēt no galvas. Domāju, varbūt kļūda. Šķiru nākamo lapu, bet tur atkal divas baltas lapas! Izrādās, viņš bija salicis notis nevis ar muguriņām kopā, bet gan otrādi. Un tā četras lappuses pēc kārtas. Mēs apstājāmies, atvainojāmies, ka iznākusi tāda kļūda. Sākām no sākuma. Bet tas jau vairs nebija tas. Ja esi sakoncentrējies uz to vienīgo reizi, tad otrā reize ir tāda, kāda nu ir. Amerikā ir tik daudz to gribētāju, īpaši

Ar Aldi Liepiņu ciemos pie Daces un Sigvarda Kļavām Zosēnos, 2009

Metropoles operā. Viņi teica: "Ja mums būs vajadzība, mēs jums dosim ziņu". Ziņas nebija. Bet es apzinos, ka tas nebija kvalitatīvi. Labi gribējām, bet, ai, nesanāca.

STĀSTS NR. 13. PROFESIONĀLS ŠĶIRĒJS

Kopš tā laika salikt notis pirms koncerta neuzticu vairs nevienam. Tāda laba mācība, ar to trenēju arī savus studentus. Notīm vienmēr jābūt kārtībā.

Arī ar nošu šķiršanu bijuši piedzīvojumi. Reiz palūdzu šķirt notis manā vietā, jo pats netiku galā. Tas notika Universitātes Lielajā aulā ar kora piedalīšanos, translēja televīzija. Un dāma, kā šķir, tā norauj visu zemē. Nāk lielais akords, bet kaut kā tiku galā. Citu reizi palūdzu vienu studentu. Vajag jau pāršķirt, bet viņa nešķir. Es dodu mājienu, kratu galvu jau kuro reizi, viņa tāpat nešķir. Tā nu es visu koncerta daļu nošķiru pats. Beigās jautāju – kas par lietu? Mēs taču norunājām. Izrādās, viņa nebija paņēmusi brilles! Varēju kratīties, cik vien gribu. Kopš tā laika arī šķiršanu esmu centies atrisināt pats. Tagad jau ir vieglāk – var pārskatīt, var iepriekš pārdomāt, kur atstāt baltu lapu vai kur divas lappuses varu iztikt bez pāršķiršanas. Svarīgs arī ātrums. Citreiz mājās divreiz izmēģinu, cik ātri varu paspēt pāršķirt. Notis gan var aizķerties vai salipt, no tā neviens nav pasargāts.

Kādreiz šī problēma bija arī Radio. Nav viegli atrast cilvēku, kas trīs stundas sēdētu un šķirtu man notis. Uz vienu reizi varbūt var, bet tad pēc trim dienām vajadzēs atkal un nākošajā nedēļā atkal.

Kad 1976. gadā sāku strādāt Radio, nebija daudz iespēju kopēt, tad rakstīju ar roku līdz pirmajai pauzei vai garajam pedālim. Uzrakstīju vienu strēmeli šeit, tad bija viena strēmele piesprausta augšā pie knaģa, tad trešā un ceturta. Ierakstā to var darīt. Citreiz man sajuka. Spēlēju, paiet garām pirmais, otrais, trešais, kur man bija tas ievilktais sarkanais? Citreiz jau ierakstā var atkārtot, nospēlēt vairākas reizes, bet cik ilgi? Cilvēks, ar ko muzicēju, var nogurt, un tad tas īstais moments var paiet garām.

Jā, mēs varētu vēl ilgi un dikti runāt.

Stāstu pietiks, varam mest mieru. Un jūs jau students gaida. Šķiramies?

Šķiramies. 🎻

Ar dēliem Emīlu, Augustu, Mārtiņu un Edgaru Zilbertiem, 2017